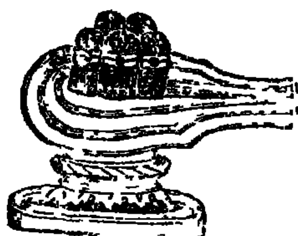
સદ્ગત મ. નથુભાઇ વાલુસા સ્મારક ગ્રંથમાળા નં. ૨।

शिवलिंगपूजाविधान.

પંડિત રામવિલાસ મિશ્ર કૃત હિન્દી
પુસ્તકનું ગુજરાતી ભાષાન્તર.

દોહરો.

પૂજન શિવના લિંગનીજે વિધ પામી પ્રચાર,
તે આ પુસ્તકમા લખી, શિવપુરાણ અનુસાર.

પ્રકાશક
મુ૦ પ્ર૦ આ૦ પ્ર૦ સભા માટે
કાળીદાસ કુબેરદાસ પટેલ.
કાકડવાડી આર્યસમાજ મંદિર—મુંબઈ
૬૦૦૦] [સન ૧૯૨૩ ઑગસ્ટ.
વિજય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમા હરજીવન ભાગવાને છાપ્યુ
પાયધુની ન. ૫૭૨, ગોડીજીની ચાલ—મુંબઈ.

ओ ३ म.

શિવલિંગપૂજાવિધાન.

કાળચક્રે એવુ ચક્કર ખાધુ છે અને અવિદ્યાએ એવો દિવસ દેખાડયો છે કે લોકને શત્રુમિત્રનુ પણ ભાન રહ્યુ નથી સ્વાર્થીજનોએ ધર્મને બ્હાને જે કંઇ કહ્યુ ત્હેને ઇશ્વરવાક્ય માની બેઠા,—પછી ગમે તો તે વચન ત્હેમની પ્રતિષ્ઠા ખોવરાવનારૂ હોય કે ધર્મ ભ્રષ્ટ કરનારૂ હોય ત્હેની ફિકર નહિ, લજ્જાથી સંસારને મ્હો ન દેખાડાય ત્હેની ફિકર નહિ પવિત્ર વેદ ધર્મ જેવા સત્ય અને જગતમાં સર્વથી પ્રાચીન ધર્મને વિસરી જઇ, શત્રુઓના બનાવેલા અને કલ્પિત તેમજ અડબડ ગપ્પાઓથી ભરેલા અઢાર પુરાણોને પોતાના ધર્મપુસ્તક માની બેઠા, એટલુજ નહિ પરંતુ એ પુરાણોની પ્રતિષ્ઠા વેદથી પણ વધારી દીધી. વેદધર્માનુયાયીને આથી વધારે ખેદની વાત કઈ હોય ?

શિવ ઇશ્વરનુ એક પવિત્ર નામ છે, ત્હેમના સંબંધમાં વામમાર્ગી વ્યભિચારીઓએ એવી એવી કહાણીઓ જોડી કહાડી, કે જેનુ વર્ણન કરતાં પણ શરમ આવે છે, લખતા લેખણ પણ થરથરે છે પરંતુ આજ કાલ થોડાએક કુબુદ્ધિ સ્વાર્થીઓ પોતાનો રોટલો જતો દેખી, આ જ્ઞાનપ્રકાશના સમયમાં પણ એ અડબડને કાયમ રાખવા પ્રયત્ન કરે છે, એટલુજ નહિ પણ વેદાનુયાયીઓને કલંકી અને અધર્મી દરાવે છે. આથી સર્વસાધારણ મનુષ્યોની જાણમાં લાવવા અમે શિવપુરાણમાના થોડા શ્લોક ગુજરાતી ભાષાન્તર સ-

હિત પ્રકાશ કરીએ છીએ. આશા છે કે વાચકવર્ગ નિષ્પક્ષપાતથી વાંચી સત્ય–અસત્ય પારખી શકશે અને અસત્યને–અધ્યાને ત્યજી દેશે.

શિવપુરાણ–જ્ઞાનસંહિતા–અધ્યાય ૪૨.

पुरा दारुवने जातं यद्वृत्तन्तु द्विजन्मनाम् ।
तदेव श्रूयतां सम्यक् कथयामि यथाश्रुतम् ॥ ५ ॥
दारु नाम वनं श्रेष्ठं तत्रासन्नृषिसत्तमाः ।
शिवभक्ताः सदा नित्यं शिवध्यानपरायणाः ॥ ६ ॥
त्रिकालं शिवपूजाञ्च कुर्व्वन्ति स्म निरन्तरम् ।
स्तोत्रैर्नानाविधैर्देव मन्त्रैर्वा ऋषिसत्तमाः ॥ ७ ॥
एवं सेवां प्रकुर्व्वन्तो ध्यानमार्गपरायणाः ।
ते कदाचिद्वने याताः समिदाहरणाय च ॥ ८ ॥
एतस्मिन्नन्तरे साक्षाच्छङ्करो नीललोहितः ।
विरूपञ्च समास्थाय परीक्षार्थं समागतः ॥ ९ ॥
दिगम्बरोऽतितेजस्वी भूतिभूषणभूषितः ।
चेष्टाञ्चैव कटाक्षञ्च हस्ते लिङ्गञ्च धारयन् ॥ १० ॥
मनांसि मोहयन् स्त्रीणामाजगाम हरः स्वयम् ।
तं दृष्ट्वा ऋषिपत्न्यस्ताः परं त्रासमुपागताः ॥ ११ ॥

અર્થ —પ્રાચીન કાળમાં દારુ વન મધ્યે દ્વિજોનો જે વૃત્તાન્ત બન્યો, તે અમે જેવો સાંભળ્યો છે તેવો વર્ણવીએ છીએ. ૫. દારુ નામે એક સુંદર વન હતું, તે વનમાં ઋષિઓ વસતા હતા. તેઓ શિવના ભક્ત હતા. અને તેમના ધ્યાન-

માં સદા કાળ રહેતા. ૬ નાના પ્રકારના સ્તોત્રોથી અને મંત્રોથી શિવજીનું ત્રિકાળ પૂજન કર્યા કરતા અને ધ્યાનમાં લાગ્યા રહેતા ૭ એમ સેવા કરતા અને ધ્યાનમા લીન રહેતા એવા એ ઋષિઓ એક દિવસ વનમાં લાકડાં લેવા-ગયા ૮ એવે સમે સાક્ષાત્ શંકર ભગવાન્ ભુરા રાતા રંગનુ કુબડું રૂપ ધારણ કરી પરીક્ષા કરવા આવ્યા ૯. નાગા થઈ જઈ આંખોના ચાળા કરતા કરતા હાથમા * લિંગ પકડી આવ્યા ૧૦. સ્ત્રીઓના હૃદયને મોહ પમાડતા એવા શંકર ભગવાન્ આવ્યા જોઇને ઋષિપત્નીઓ ભય પામી ગઈ ૧૧

નોટ—પ્રિય પાઠકગણુ ! આપ સ્પષ્ટ રીતે જોઇ શકશો કે જે વર્ણનનુ નામ એ લોકોએ જ્ઞાનસંહિતા રાખ્યુ છે, તે મહા અજ્ઞાનસંહિતા છે શું આથી વધારે લંપટપણાનુ દૃષ્ટાંત મળી આવશે ?—પરમાત્મા કે જે મહાન્ પવિત્ર છે અને કામક્રોધાદિ ગુણોથી રહિત છે, તે આવો અસભ્ય વેશ લઇ, પોતાના ભક્તો કે જે—રાત્રિદિવસ પોતાની પૂજામા લીન રહે એવા ભક્તોની સ્ત્રીઓ સાથે—આવું અનુચિત કાર્ય કરે ? જંગલી મનુષ્ય પણ એવું કાર્ય નહિ કરી શકે. અમારું તો એમ માનવુ છે કે વામમાર્ગીઓ-એજ શંકર ભગવાન્ પર આ કલંક ચોટાડયુંછે પોતાનો દોષ ઢાકવા અને પોતાના નીચ કર્મોનો ઉત્તર આપવા શિવજીનું આવુ વર્ણન કર્યું છે ને એમને માથે આ કંલક લગાવ્યું છે જે વ્યાસમુનિની બુદ્ધિ વેદાન્તાદિ પુસ્તકોમા ઝળકી રહિ છે, તે આવાં નિર્લજ્જ પુસ્તકો લખે, એમ અમે કદાપિ

* આથી વધારે નિર્લજ્જ કોઇ કામ હશે ? એવા કામ તો અઘોરીજ કરી શકે

માની શકતા નથી. ઉત્તર હિંદુસ્તાનમાં જેમ કેટલાક ભાડવા હોળીપર ગાવાને મહાત્મા કબીરજીને નામે પદ બનાવી લે છે. તેવીજ રીતે વેદધર્મના શત્રુઓએ મહર્ષિ વ્યાસને નામે શિવપુરાણાદિ રચી લીધાં છે એવો કોઈ સપુત ભારતસંતાન હશે કે જે પિતા શંકર ભગવાન્ પરનું આ કલંક સાંભળી શરમાય નહિ?

विह्वला विस्मिताश्चैव समाजग्मुस्तथा पुनः ।
आलिलिङ्गुस्तदा चान्याः करं धृत्वा तथापराः ॥ १२ ॥
परस्परन्तु सहर्षाद्गतश्चैव द्विजन्मनाम् ।
एतास्मिन्नेव समये ऋषिवर्य्याः समागमन् ॥ १३ ॥
विरुद्ध वृत्तकं दृष्ट्वा दुःखिताः क्रोधमूर्च्छिता ।
तदा दुखमनुप्राप्ता कोऽयं कोऽयं तथाऽब्रुवन् ॥ १४ ॥
यदा च नोक्तवान् किञ्चित् तदा ते परमर्षयः ।
ऊचुस्त पुरुषं वै विरुद्धं क्रियते त्वया ॥ १५ ॥
त्वदीयश्चैव लिङ्गञ्च पततां पृथिवीतले ।
इत्युक्ते तु तदा तैस्तु लिङ्गञ्च पतितं क्षणात् ॥ १६ ॥

અર્થ — ઋષિપત્નીઓ ગભરાઇ ગઈ ને વિસ્મય પામી, પણ વળી આવેલા પુરૂષને જોઇ તેઓએ પરસ્પર એક બીજાના હાથ ઝાલ્યા ૧૨ હર્ષથી પરસ્પર * આલિંગન કર્યું, એવે સમયે ઋષિજનો આવી પહોચ્યા ૧૩. મહાદેવજીનો આ અનુચિત વ્યવહાર જોઇને તેઓ દુઃખી થયા ક્રોધના

* બિચારી ઋષિપત્નીઓ પર પણ કલંક ચડાવ્યું ? શું ઋષિપત્નીઓ એવી હોય ?

આવેશમાં આવી જઇ બોલ્યા "આ કોણ છે? આ કોણ છે?" ૧૪. જ્યારે શિવજી કંઇ બોલ્યા નહિ, ત્યારે ઋષિઓએ શાપ દીધો "ત્હેં આ બુરૂ કામ કીધુ છે, માટે ત્હારૂં લિંગ પૃથ્વી પર તુટી પડો." એટલુ કહેતામાં તો એ તુટી પડ્યુ, ૧૫-૧૬

નોટ —આ શ્લોકો પર નોટ લખતાં અમને શરમ આવે છે, ન્યાયપ્રિય પાઠકગણ પોતાની મેળેજ સમજી લેશે હે પૌરાણિક ભાઈઓ! શુ આવા ગપોડાંને ત્હમે વેદજ્ઞાનને નામે હવે ચલાવી શકશો? ધન્ય છે ત્હમારી અને ત્હમારા ચેલાઓની બુદ્ધિને?

तल्लिङ्गञ्चाग्निवत् सर्व्वं ददाह यत् पुर· स्थितम् ।
यत्र यत्र च तद्याति तत्र तत्र दहेत् पुन· ॥ १७ ॥
पाताले च गतं तच्च स्वर्गे चापि तथैव च ।
भूमौ सर्वत्र तद्भ्रान्त कुत्रापि तत् स्थितं न हि ॥१८॥
लोकाश्च व्याकुला जाता ऋषयस्तेऽपि दु खिता ।
न शर्म्म लेभिरे क्वापि देवाश्च ऋषयस्तथा ॥ १९ ॥
ते सर्व्वेच तदा देवा ऋषयो ये च दु खिता. ।
न ज्ञातश्च शिवो यैस्तु ब्रह्माण शरण ययु ॥ २० ॥
तत्र गत्वा तु तत् सर्व्वं कथित ब्रह्मणे तदा ।
ब्रह्मातद्वचन श्रुत्वा प्रोवाच ऋषिसत्तमान् ॥ २१ ॥

ब्रह्मोवाच ।

ज्ञातारश्च भवन्तो वै कुर्व्वन्ति गर्हित पुनः ।
अज्ञातारो यदा कुर्य्युः किं पुन कथ्यते तदा ॥ २२ ॥

विरुध्यैवं शिव देवाः कुशलं क' समीहते ।
गृहे समागत दूरादतिथिं यः परामृषेत् ॥ २३ ॥
तस्यैव सुकृत नीत्वा स्वीयञ्च दुष्कृतं पुन'
सस्थाप्य चातिथिर्य्याति किं पुन शिव एव च ॥ २४ ॥
यावाल्लिङ्ग स्थिर नैव जगता त्रितये शुभम् ।
जायते न तदा क्वापि सत्यमेवतद्वदाम्यहम् ॥ २५ ॥
भवद्भिश्च यथा कार्य्यं यथा स्वास्थ्यं भवेदिह ।
इत्युक्तास्ते प्रणम्योचु किं कार्य्यं तत् समादिश ॥२६॥
इत्युक्तश्च तदा ब्रह्मा तान् प्रोवाच तदा स्वयम् ।
आराध्य गिरिजा देवीं प्रार्थयध्व शुभा तदा ॥ २७ ॥
योनिरूप भवेच्चेद्व तदा तत् स्थिरता भजेत् ।
तदा प्रसन्ना ता दृष्ट्वा तदेव कुरुते पुन ॥ २८ ॥

અર્થ —એ લિંગ જે પદાર્થો પાસે હતા, તે સર્વને ઋષિઓની પેઠે બાળી ભસ્મ કરી નાંખ્યા. જ્યાં જ્યાં તે લિંગ જતુ ત્યા ત્યા સર્વ વસ્તુને બાળી ભસ્મ કરી નાખતુ ૧૭ પાતાળ, સ્વર્ગ, પૃથ્વી આદિ સર્વ સ્થળને બાળતુ એવુ એ લિંગ કોઇ સ્થાને ઠરી ઠામ બેઠુ નહિ ૧૮ આથી સર્વે જણા અકળાઇ ગયા અને તે ઋષિજનો પણ દુખી થવા લાગ્યા ત્હેમને ક્યાંય પણ સુખ ન મળ્યુ ૧૯ પછી એ દુખી થયેલા દેવો અને ઋષિઓ શિવજીને ન ઓળખવાથી બ્રહ્માને શરણે ગયા ૨૦ અને ત્હેમને બધી હકીકત નિવેદન કરી બ્રહ્મા એમના વચન સાભળી બોલ્યાઃ ૨૧

"ત્હમે જાણી જોઇને *દુષ્કર્મ કર્યું છે. જે [1]મનુષ્યો અજ્ઞાનથી કંઈ કુકર્મ કરે, ત્હેને શું કહેવું? ૨૨. હે દેવતાઓ! શિવજીને દુભવીને કોણ સુખી થયું છે? જે મનુષ્ય દૂરથી આવેલા અતિથિનો સત્કાર નથી કરતો ત્હેનાં સર્વ સત્કર્મ પેલા અતિથિ સાથે જાય છે એટલુજ નહિ પણ તે અતિથિનાં દુષ્કર્મ પેલા ગૃહસ્થને ઘેર રહી જાય છે તો શિવજી જેવા [2] અતિથિનુ અપમાન કરવું એ જેવી તેવી વાત નથી, ૨૩-૨૪ હુ સત્ય કહુ છું કે જ્યાં સુધી એ લિંગ સ્થિર નહિ થાય ત્યાં સુધી જગતમા શાન્તિ થવાની નથી ૨૫. ત્હમારે એવુ કરવુ જોઇએ કે એ લિગ સ્થિર થાય" બ્રહ્માજીના આવા વચન સાંભળી ઋષિજનો પ્રણામ કરી બોલ્યા "મહારાજ! ત્યારે શુ કરવુ તે આપ બતાવો" ૨૬ બ્રહ્મા બોલ્યા "ત્હમે પાર્વતીની આરાધના કરી સ્તુતિ કરો ૨૭ પાર્વતી યોનિરૂપ ધારણ કરે તો એ લિગ શાન્ત થાય, માટે એ પ્રસન્ન થઇ એ રૂપ ધારણ કરે ત્યારે ત્હમારે લિગને એમા મુકી દેવુ ૨૮

નોટ—આ શ્લોકમા જે કાઇ અશ્લીલ અને અસભ્ય વાતો લખી છે તે સ્પષ્ટ જ છે, એના પર અમે નોટ લખવા નથી ચ્હાતા આવા પુરાણોને ઇશ્વરશબ્દ રૂપ માનનારને માત્ર એટલુ જ કહીએ છીએ કે જરા શરમાઓ

---

*વાહ વાહ! પોતાની સ્ત્રીઓના ધર્મનુ રક્ષણ કરવુ એ દુષ્કર્મ ત્યારે શુ એમને ભ્રષ્ટ થવા દેવી જોઈતી હતી?

[1] પ્હેલા કહ્યુ કે જાણી જોઈને દુષ્કર્મ કર્યું—હવે કહે છે કે અજ્ઞાનથી કર્યું

[2] અતિથિઓનો સ્ત્રી વડે સત્કાર કરવો એવો ચાલ આફ્રિકાની કેટલીક જ ગલી જાતોમા છે

एवं कृते च स्वास्थ्यं वै भविष्यति न संशयः ।
इत्युक्तास्ते तदा देवाः प्रणिपत्य पितामहम् ॥ ३७ ॥
शिवस्य शरणं गत्वा प्रार्थितः शङ्करस्तदा ।
पूजितः परया भक्त्या प्रसन्नः शङ्करस्तदा ॥ ३८ ॥
पार्वतीञ्च विना नान्या लिङ्गं धारयितुं क्षमा ।
तया धृतश्च शान्तिञ्च गमिष्यति न संशयः ॥ ३९ ॥
गृहीत्वा चैव ब्रह्माणं गिरिजा प्रार्थिता तदा ।
प्रसन्नां गिरिजां कृत्वा वृषभध्वजमेव च ॥ ४० ॥
पूर्वोक्तञ्च विधिं कृत्वा स्थापितं लिङ्गमुत्तमम् ।
मन्त्रोक्तेन विधानेन देवैश्च ऋषिभिस्तदा ॥ ४१ ॥

અર્થ —"એવું કરવાથી જગતમાં શાન્તિ થશે એમાં કંઈ સંદેહ નથી" એવાં વચનો બોલતા હવા તે બ્રહ્માજીને સર્વે દેવો અને ઋષિઓ પ્રણામ કરી શિવજી પાસે ગયા. પરમ ભક્તિ વડે શિવજીની પ્રાર્થના અને પૂજા કરી, ત્યારે તે પ્રસન્ન થઈ બોલ્યા: ૩૭–૩૮ "પાર્વતી વિના બીજા કોઈમાં આ લિંગ ધારણ કરવાની *શક્તિ નથી જો એ ધારણ કરશે તો લિંગ શાન્ત થઈ જશે, એમાં સંદેહ નથી" ૩૯ પછી સર્વે ઋષિઓ બ્રહ્માને સાથે લેઈ પાર્વતી પાસે ગયા. પ્રાર્થનાથી પાર્વતીને પ્રસન્ન કર્યા—શંકરને પણ પ્રસન્ન કર્યા. ૪૦ વિધિ પૂર્વક દેવતાઓએ અને ઋષિઓએ મન્ત્ર ભણી એ ઉત્તમ (!) લિંગની પાર્વતીમાં સ્થાપના કરી ૪૧. (ત્યારથીજ લિંગપૂજા ચાલી)

નોટ —આ શ્લોકો એવા અશ્લીલ છે કે ત્હેનાપર નોટ

* ઋષિપત્નીઓમાં ન્હોતી કે ?

લખતા પણ અમને શરમ આવે છે પણ એટલું તો અવશ્ય લખવું પડે છે કે સંસારમાં એવો કોઈ મત નહિ હોય કે જે આવી વ્યર્થ અને અશ્લીલ વાતોનો પ્રચાર કરે હબશી સર્વથી મૂર્ખ ગણાય છે તે પણ પોતાનાં માતાપીતાપર આવા અશ્લીલ આરોપ નહિ લગાવે, જ્યારે આપણા સુશિક્ષિત અને ત્રિકાળજ્ઞાની મનાતા શિવપુરાણમાં લખનારાઓએ પિતામાતા રૂપ શિવપાર્વતીની આવી ગંભીર પ્રકારની હાસી કરતાં પાછું જોયું નથી ! પ્રિય હિન્દુભાઈઓ ! જરા તો વિચાર કરી જુઓ, કે આવી સભ્યતા વિરૂદ્ધની અશ્લીલ વાતો માનવાથી બીજા ધર્મ વાળાઓને, ત્હમે ત્હમારૂં મ્હો કેવી રીતે બતાવી શકશો ? ભાઈઓ, હવે તો ચેતો ! આ નિરર્થક ગપ્પાને ત્યજી દો જો આપ હજી પણ કામી અને લાડુભટ્ટોની વાતો માન્યા કરશો અને સત્ય માર્ગે નહિ વળો તો હજારો હિન્દુઓ ખ્રિસ્તિ— મુસલમાન થઇ ગયા ને થઈ જશે પ્રિયવરો ! આપ કેવળ વૈદિક ધર્મને માનો અને આ રગડાને દૂર કરો લોક ત્હમને બહુ પજવશે, ફોસલાવશે, છડાવશે, પણ યાદ રાખજો કે સત્ય એ જ સત્ય છે વળી યાદ રાખજો કે એ સ્વાર્થીઓ જે કહેશે તે પેટને માટે જ —— ધર્મને માટે નહિ અમે પણ પ્રસંગે પ્રસંગે એમની ધૂળ ન્હાડતા રહીશું

શિવ શબ્દનો સત્ય અર્થ આ પ્રમાણે છે શિવુ कल्याणे એ ધાતુ પરથી શિવ શબ્દ બનેલો છે

बहुलमेतन्निदर्शनम्થી શિવુ ધાતુ મનાય છે જે કલ્યાણ રૂપ હોઈ બીજાનુ કલ્યાણ કરે છે ત્હેને શિવ કહે છે. એવો ગુણ માત્ર પરમાત્મામા જ છે, તેથી શિવ નામ એ નિર્વિકાર જ્યોતિ સ્વરૂપ ભગવાનનુ છે

ફળ—પરમાનન્દ અને મુક્તિને ઇચ્છનારાઓ તો આવી કામી અને કુરૂપની ઉપાસના કરતા નથી, એટલુજ નહિ પણ એ દેખાવ જોવા પણ ઇચ્છતા નથી એ તો હોળીના હોળૈયાની ગમ્મત છે ! સચ્ચિદાન દ સ્વરૂપ પરમાત્માના ધ્યાનમા નિમગ્ન રહી કલ્યાણ પ્રાપ્ત કરનાર મનુષ્યોને ધન્ય છે !

આવી નીચ અધમ અને અસત્ય વાતો વ્યાસ જેવા સદ્ગુણી વિદ્વાન્ લખેજ નહિ પુરાણ એમણે લખ્યાં નથી એના બીજા પણ પુરાવા અમારી પાસે છે, હાલ તો માત્ર આ પુરાણ સબધી એકાદ બે પુરાવા આપી અમે અમારો આ લેખ પૂરો કરીશું

જેને લોકો બુદ્ધાવતાર માને છે એ બુદ્ધદેવ શિવપુરાણની પહેલા થઇ ગયા હતા જુઓ—શિવપુરાણ, પૂર્વાર્દ્ધ ખડ, અધ્યાય પાચ, શ્લોક ૩ થી ૯ સુધી

ઇતિહાસ વેત્તાઓએ કીર્તિસ્તભો, સ્તૂપો, બૌદ્ધમન્દિરો અને આર્યાવર્ત, લકા, બ્રહ્મદેશ, ચીન, ટિબેટ, આદિ દેશોના પુસ્તકો તેમજ સગ્રહસ્થાનોની મૂર્તિઓ પરથી સિદ્ધ કર્યું છે કે બુદ્ધ વિક્રમ સવત પૂર્વે ૬૧૪ માં જન્મ્યો હતો અને ૮૦ વર્ષનું આયુષ ભોગવી વિક્રમ સવત્ પૂર્વે ૫૩૪ મા મરણ પામ્યો હતો. એમ એના જન્મકાળને લેઇએ તો પણ આજે વિક્રમ સવત ૧૯૭૯ સુધીમા ૨૫૯૩ થી વધારે વર્ષ થાય નહિ, અને વ્યાસમુનિને તો આજે ૬૦૨૨ વર્ષ થઇ ગયા, અર્થાત બુદ્ધ, વ્યાસમુનિ પછી ૨૪૨૯ વર્ષે થયો, તેથી શિવપુરાણ—જેમા બુદ્ધની વાતો લખી છે તે—વ્યાસમુનિનુ બનાવેલુ ન્હોય

વળી, રામાનુજ વિક્રમની બારમી સદીમાં થઇ ગયા એ વાત સર્વે ઇતિહાસવેત્તાઓ જાણે છે, અને એ પણ અજ-

એવું નથી કે એ આચાર્યે વૈષ્ણવમત ચલાવી લોકને શ
ખ, ગદા અને પદ્મથી ચક્રાંકિત બનાવ્યા, પરંતુ વૈ
મતનું ખંડન શિવપુરાણમાં છે જુઓ —

शङ्खचक्रे तापयित्वा यस्य देहः प्रदह्यते ।
सजीवन्कुणपस्त्याज्य सर्वधर्मबहिष्कृत ॥ १ ॥

અર્થ — તપાવેલા શંખ ચક્રથી જે મનુષ્યનું શ
બાળવામાં આવે છે, તે જીવતો છતાં પણ મુડદા જેવો છે,
અને સર્વ ધર્મમાંથી બ્હાર કહાડી મુકાયેલો છે

આથી સ્પષ્ટ થાય છે કે રામાનુજનો મત ચાલ્યા પછી
શિવપુરાણ રચાયેલું છે, કારણ કે प्राप्तौ सत्यांनिषेध : । અ-
ર્થાત જે વસ્તુ હોય ત્હેનો નિષેધ — ખંડન થઇ શકે છે, ત્યારે
શિવપુરાણ રચાયું તે વખતે રામાનુજનો પંથ ચાલતો હો-
વો જોઇએ, રામાનુજ વિક્રમની બારમી સદીમાં થઇ ગયા
એટલે આજ એમને થઈ ગયાં આશરે સાતસે આઠસે વર્ષ
થયા, અને વ્યાસમુનિ તો ઉપર કહ્યા પ્રમાણે ૬૦
ઉપર થઈ ગયા, માટે રામાનુજ વ્યાસની પછી આશ
સવાચાર હજાર વર્ષે થયા આથી સિદ્ધ થાય છે કે
રાણ વ્યાસે નહિ પણ રામાનુજ પછીના કોઈ ધૂર્તે
નામે રચી કહાડયું છે ! સહજ બુદ્ધિ વાપરનારને શ
વિચાર કરવાનું સ્થાન આપ્યું છે તો તેનો તેઓ લ
પોતાનું કલ્યાણ કરી લેશે તથાસ્તુ